

**KUSTAVIN KIPARLUODON KAARLENPÄÄSSÄ
SIJAITSEVAN KIINTEISTÖN 304-407-1-139
LUONTOTYYPPISELVITYS**

Turkka Korvenpää 29.6.2019

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS.....	3
3. ARVOKKAAT LUONTOKOhteET	3
3.1 Kaarlenpään vähäpuustoiset suolaikut	3
4. LUONTOTYYPPIKUVIOT	4
5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	7
6. LÄHTEET JA KIRJALLISUUS.....	7

LIITEKARTAT 1-2. Luontotyyppikuviot maastokartalla ja ilmakuvalla

Kannen kuva: Kivikkorantaa luontotyyppikuviolla 2

Pohjakartta ja ilmakeu: © Maanmittauslaitos 6/2019.

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontotyyppiselvityksen Kustavin Kiparluodon Kaarlenpäässä sijaitsevalle kiinteistölle 304-407-1-139. Selvityksen laati FM (biologi) Turkka Korvenpää.

Selvitysalueelle tehtiin maastokäynti 20.6.2019. Työn tarkoituksena oli selvittää alueen luontotyytit, ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Kiinteistö jaettiin kasvillisuudeltaan ja luonnonoloiltaan yhtenäisiin luontotyyppikuvioihin. Samalla kartoitettiin mahdolliset luonnonsuojelulain 29 §:n suojelemat luontotyytit, luonnonsuojelulain 23 §:n mukaiset luonnonmuistomerkit, vesilain 2. luvun 11 §:n mukaiset suojeltavat pienvedet, metsälain 10 §:n tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt sekä uhanalaiset luontotyytit. Myös muut luonnonarvoiltaan merkittävät kohteet inventoitiin. Lisäksi tarkasteltiin kasvi- ja sammallajistoa etsien erityisesti uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai muuten harvinaisia lajeja, joilla on luonnonsuojelullista merkitystä.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Kustavin Kiparluodossa Kaarlenpään niemellä aivan ulkosaariston äärellä. Lähes kaikki lähiluodot ja -saaret sisältyvät Seksmiilarin saariston Natura 2000 -alueeseen ja osa myös Selkämeren kansallispuistoon. Lisäksi viereinen Iso-Tanskeri on luonnonsuojelualuetta.

Selvitysalueella luonnehtii mereinen sijainti, joka ilmenee mm. tiettyjen rämekasvien – lähinnä suopursun – runsautena myös varsin lievästi soistuneilla paikoilla. Selvitysalue on pääosin kallioista männikköä. Kallioiden välisissä notkelmissa tavataan myös kivennäismaan mänty-koivu -valtaisia metsiköitä. Puusto ei ole kovin vanhaa, mutta lahoppuuta esiintyy paikoitellen jonkin verran. Lähinnä kyseessä ovat pienet koivupötkelöt ja ohuet koivumaapuut. Merenrannan lähellä sijaitsee kaksi pienialaista avosuolaikkua, jotka ovat säilyneet luonnontilaisina. Rannat ovat tavanomaisia kallio- ja kivikkorantoja, eikä merkittävän kokoisia ruovikoita ole. Uhanalaisia, silmälläpidettäviä, harvinaisia tai muuten luonnonsuojelullisesti merkittäviä kasvi- tai sammallajeja ei löytynyt. Kiinteistölle on rakennettu uusi tie suunniteltua rakentamista varten.

3. ARVOKKAAT LUONTOKOhteet

3.1 Kaarlenpään vähäpuustoiset suolaikut

Kiinteistön länsiosassa sijaitsee kaksi lähekkäistä pientä, puutonta suolaikkua. Näistä pohjoisempi on märkä, avoin painanne merenrantakallion takana. Luonnontilaisena säilyneen pienen rahkasammaleisen kuvion putkilokasvistoon kuuluvat mm. harmaasara, pienikokoinen ja niukka kurjenjalka, ranta-alpi, rantayrtti, suoputki ja niukkana tavattava järviruoko. Eteläisempi laikku on niin ikään luonnontilaisena

säilynyttä, pienen lammen umpeenkasvun tuloksena syntynyttä, paikoin hyllyvää nevaa kapeine rämereunuksineen (Kuva 1). Lampivaiheesta muistuttaa vielä niukkana esiintyvä järviruoko. Nevan runsain kasvi on isokarpalo, jonka lisäksi kasvistoon lukeutuvat esim. pullosara, raate ja riippasara. Kuvion lajistoon kuuluvat myös mm. variksenmarja ja lakka.

Kohde täyttää metsälain tarkoittaman erityisen tärkeän elinympäristön määritelmän. Se on paikallisesti arvokas luontokohde, joka tulisi säilyttää rakentamattomana ja muutenkin luonnontilaisena. Suolaikut eivät vaadi laajoja suojavyöhykkeitä ympärilleen, sillä ne sijaitsevat pienissä kallioiden välisissä painanteissa.

Kuva 1. Eteläisempi vähäpuustoinen suolaikku (luontotyyppikuvio 11).

4. LUONTOTYYPPIKUVIOT

Selvitysalue jaettiin 12 luontotyyppikuvioon (Kartat 1-2), jotka esitellään alla.

1. Käytännössä puuton, karu merenrantakallio. Paikoin vesirajassa on pieniä kivikkorantalaikkuja. Kuvion tavanomaiseen, niukkaan putkilokasvistoon, kuuluvat mm. luhtavilla, ruoholaukka, variksenmarja, metsälauha, pietaryrtti, rantamatar, punanata, keltamaksaruoho, ruokohelpi, suolavihvilä, merisaunio ja kanerva. Kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja.
2. Kivikkorantaa ja pieniä, matalia rantakallioita. Kivikkorannan yläosassa kasvaa kapealti tervaleppää. Rannan kasvistoon kuuluvat mm. lillukka, ruokohelpi, meriasteri, merivalvatti, meriluikka, suolavihvilä, meriratamo, rannikki, merisuolake, ruoholaukka ja punanata. Aivan kiinteistön etelärajalla on pieni ruovikko. Kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja.
3. Tuore- kuivahko kangas, jolla kasvaa melko pienikokoista, mutta suhteellisen vanhaa mäntyvaltaista puustoa (Kuva 2). Lahdenpohjukassa on runsaasti

koivuja. Kauempana rannasta kiinteistön rajalla sijaitsevassa kausikosteassa notkossa kasvaa pääasiassa koivua ja kuusta. Lahdenpohjukassa esiintyy paljon ohuita koivupötkkelöitä ja kapeaa koivumaapuuta, mutta muuten lahoppuuta on melko niukasti. Kenttäkerrosta hallitsee rehevä mustikkavarviko. Muuhun kasvistoon kuuluvat esim. puolukka, metsälauha, metsätähti, oravanmarja, juolukka, suopursu ja kevätpiippo. Kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja.

Kuva 2. Mänty- koivu -valtaista puustoa luontotyyppikuviolla 3.

4. Kuivahko kangas, jolla kasvaa nuorta mäntyä ja koivua. Kasvistossa tavataan mm. suopursua, puolukkaa, juolukkaa ja mustikkaa. Kuvion reuna ulottuu pieneen kangasrämelaikeeseen, jossa kasvaa esim. tupasvillaa. Kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja.
5. Melko tiheää, pienikokoista, mutta vanhaa männikköä kasvava kallio. Lahoppuuta ei kuitenkaan ole, vaikka puusto on muuten suhteellisen luonnontilaista. Tavanomaiseen lajistoon kuuluvat mm. kanerva, puolukka, mustikka, kangasrahkasammal, isohirvenjäkälä ja palleroporonjäkälä. Kuvio edustaa seudulla hyvin yleistä, Etelä-Suomessa silmälläpidettävää, kalliometsien luontotyyppiä. Kuvio ei ole kuitenkaan edustavaa kalliometsää, eikä sitä siten ole tarpeen erikseen huomioida maankäytössä.
6. Mereinen kangasräme, jota hallitsee rehevä suopursuvarviko (Kuva 3). Muuhun kasvistoon lukeutuvat esim. juolukka, mustikka ja lakka. Melko luonnontilainen puusto koostuu pienistä männyistä, joiden seassa kasvaa vähän koivua. Kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja.
7. Tuore-kuivahko kangas, joka on paikoitellen lievästi soistunut. Kuviolla kasvaa nuorehkoa mänty-koivu -metsää. Merenrannan kapean kivikkorannan yläosassa on muutamia tervaleppiä. Metsästä löytyi hieman ohuita koivupötkkelöitä, mutta muuten lahoppuuta esiintyy vähän. Kuvion kasvistoon kuuluvat runsaan mustikan ohella esim. juolukka, lakka ja jokapaikansara. Rantavedessä on pieni ruovikko. Kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja.
8. Karu vähäpuustoinen kallio (Kuva 4). Niukka puusto on hyvin hitaasti kasvanutta, pienikokoista, vanhaa ja melko luonnontilaista. Lahoppuuta ei yhtä pientä keloja

lukuun ottamatta esiinny. Tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat mm. mustikka, juolukka, metsälauha, harmaasara, kangasrahkasammal ja isohirvenjäkälä. Vähäpuustoiset karut kalliot ovat seudulla hyvin yleisiä, eikä kuvio erotu niistä millään tavalla erityisen edustavana. Kuviota ei tästä syystä luokiteltu metsälain tarkoittamaksi erityisen tärkeäksi elinympäristöksi. Olisi kuitenkin suotavaa, että kuviolle mahdollisesti osoitettavat rakennuspaikat sijoitettaisiin kuvion eteläpuoliskoon, jolloin ne eivät näy niin selvästi merelle.

Kuva 3. Kangasrämettä luontotyyppikuvioilla 6.

Kuva 4. Vähäpuustoista karua kalliota luontotyyppikuvioilla 8

9. Karu, hyvin niukkapuustoinen, merenrantakallio, joka muistuttaa suuresti luontotyyppikuvioita 1. Kuvion kasvistoon kuuluvat mm. ruoholaukka, rantamatara

ja luhtavilla. Kallion edustan matalassa lahdenpoukamassa tavataan esim. sinikaislaa ja järviruokoa. Kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja, mutta se olisi maisemallisista syistä hyvä jättää rakentamatta.

10. Katso kohde 3.1 Kaarlenpään vähäpuustoiset suolaikut.

11. Katso kohde 3.1 Kaarlenpään vähäpuustoiset suolaikut.

12. Pienikokoista, mutta melko vanhaa männikköä kasvava kallioalue. Kuvioon sisältyy myös kangasrämelaikkuja, ohuen maakerroksen peittämiä kivennäismaan metsiä kallioiden reunamilla ja avoimia kalliolaikkuja. Ohuita koivupötkelöitä ja muuta lahopuuta esiintyy vähän ja puustossa on luonnontilaisuuden piirteitä, mutta se ei ole mitenkään erityisen edustavaa verrattuna seudun muihin kalliometsiin. Kuvion tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat mm. mustikka, puolukka, variksenmarja, metsälauha, kanerva, isohirvenjäkäle ja kangasrahkasammal. Kangasrämelaikuissa tavataan esim. suopursua ja juolukkaa. Kuvio edustaa seudulla hyvin yleistä, Etelä-Suomessa silmälläpidettävää, kalliometsien luontotyyppiä. Kuvio ei ole kuitenkaan edustavaa kalliometsää, eikä sitä siten ole tarpeen erikseen huomioida maankäytössä.

5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Alueella on yksi metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö, joka koostuu kahdesta lähekkäisestä, luonnontilaisena säilyneestä, vähäpuustoisesta suolaikusta kiinteistön länsiosassa. Nämä suolaikut tulisi välittömine lähiympäristöineen säilyttää rakentamattomina ja luonnontilaisina. Laikkujen ympärille riittää kapea suojavyöhyke, koska ne sijaitsevat kallioiden välisissä pienissä painanteissa. Kiinteistön pohjoisimmassa osassa sijaitsevalle kalliolle mahdollisesti osoitettavat rakennuspaikat olisi suotavaa sijoittaa kallion eteläpuoliskoon, jolloin ne eivät näy niin selvästi merelle. Muita maankäyttöön vaikuttavia luontotyyppikohteita ei löytynyt.

6. LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019.

Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kouki, J., Junninen, K., Mäkelä, K., Hokkanen, M., Aakala, T., Hallikainen, V., Korhonen, K. T., Kuuluvainen, T., Loiskekoski, M., Mattila, O., Matveinen, K., Punttila, P., Ruokanen, I., Valkonen, S. & Virkkala, R. 2018. Metsät. Julk.: Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018.

Luontotyyppien punainen kirja – Osa I: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus & ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. s. 171-201.

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta A: 21.05.1992.

- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittely. Suomen ympäristö 1/2017. Ympäristöministeriö. S. 1-278.
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen monisteita 188. Suomen ympäristökeskus. 128 s.

Liitekartat 1-2. Luontotyyppikuviot maastokartalla ja ilmakuvalla.

